

GLOBAL FİNANSAL KRİZİN BANKACILIK SEKTÖRÜNE ETKİSİ: KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ

“Ekonomi bilimi, iktisatçıların romantik ve sterilize edilmiş ortamda matematiksel hünerlerini sergiledikleri ve dolayısıyla yanlış giden şeylerin göz ardı edildiği bir şov sahnesidir”
Paul Krugman

Bilgi teknolojisindeki gelişmeler ve finansal serbestleşmenin artması sonucu finansal piyasalar birbirleriyle bütünleşmiş hale gelmiştir. Spekülatif karakterli sermayenin sınırsız özgürlüğü kazanması anda dışa açık ülkelerin gündeminde kriz olgusu sıkla karşılanmaya başlanmıştır. Serbestleşmeden ortaya çıkacağı iddia edilen muazzam yararlar hayal gücüyle sınırlı olduğu ortaya çıkmıştır. Nitekim, son dönemde yaşanan krizlerin tek bir piyasayla ya da tek bir ülkeyle sınırlı kalmadığı ve zincirleme olarak diğer ülkeleri de etki altına aldığı nedeniyle finansal krizler üzerinde yoğun çalışmalar başlanmıştır.

Gelişmekte olan ülkelerde sıklıkla karşılaşılan krizleri anlayabilmek ve nedenlerini ortaya çıkarabilmek için söz konusu ülkelerde yaşanan krizleri detaylı incelemek gerekmektedir. Örneğin, Latin Amerika, Doğu Asya, Rusya ve Türkiye’de ortaya çıkan bunalımların özellikleri irdelenerek çok sayıda modeller kurulmuş ve çalışmalar yapılmıştır. Bu modeller krizlerin yarattığı olumsuzlukları en aza indirmek için erken uyarı sistemlerin ve krize karşı politikaların geliştirmektedir. Ancak modeller tüm krizlerin şifası değildir. Modeller bazı krizlerin sebepleri ile ilgili doyurucu bilgiler verirken, bazılara yeterince ışık tutamadığı açıktır.

Ancak ortaya çıkan krizler finansal liberalizasyonla özdeşleştirildiği ve bunlımdan sadece spekülatif nitelikli sermayenin suçlu olduğu yanlış bir görüştür. Ülkenin dışa açılma sürecinin marko ekonomik politikalarla tutarlı gerçekleştirilmesi gerekir. Diğer ifadeyle, spekülatif sermayenin krizin doğmasında, kesinlikle rolü mevcuttur, ancak ülkede uygulanan yanlış maliye politikaları, bankacılık sisteminin yapısal kırılganlıkları veya siyasi tartışmalar da krizi davet etmektedir.

2007 yılı ABD’de mortgage piyasasından kaynaklanan ve küresel boyutları kazanan krize gelince, krizin Büyük Bunalımdan bu yana en derin kriz olduğu sayılmaktadır. Krizin nedenlerini, finansal kuruluşların aşırı iştah güdüsü, aşırı menkul kıymetleştirme, şeffaflığın eksikliği, derecelendirme kuruluşlarının etkinliğindeki yetersizlik ve denetleme sisteminin zayıflığı olarak sıralamak mümkündür. Krizin sonuçları arasında finansal kuruluşların iflasları, mali sistemin zayıflaması, enflasyon, işsizlik, üretim derecesinin gerilemesi ve dünya ekonomisinin gelişim tempoların yavaşlaması gösterilebilir.

Mortgage krizinin Kırgızistana olan etkisi ise ülkenin GSYİH göstegelerin kötüleşmesi, ihracatın gerilemesi ve dış ülkelerde çalışan Kırgız vatandaşlardan gelen nakit akışının azalması ile meydana çıkmıştır. Ülkenin makroekonomik göstergelerin kötüleşmesi komşu ülkenin Kazakistan ve Rusya ekonomilerinin zor duruma düşmesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü Kırgızistan’ın dünya ekonomisi ile bütünleşmesi zayıf derecededir.

Ülke ekonomisinin güçlü ve istikrarlı yapıya kavuşması doğru yapılandırılmış güçlü bir ulusal para ve güvence altına alınmış sağlam bir finansal sektör ile mümkündür. Kırgızistan gibi gelişmekte olan ülkelerde, banka dışı finansal araç ve araçların yeterince gelişmemiş ve sermaye piyasasının gelişme sürecinde olması da, bankacılık sektörünün finansal sistemdeki rolünü arttırmaktadır. Üstelik Kırgızistan’da faaliyet sürdüren bankaların sermayesinin %50 civarında

yabancı yatırımcılara aittir. Özellikle, Kazak bankaların finans kesiminde payı büyüktür. Bunun için finansal kriz altında bankacılık sektöründe oluşan değişiklikler tespit edilmek önem kazanmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde bankanın karşılaştığı riskler ve bankanın analizinde kullanılan oranlar kavramsal olarak açıklanmıştır. İkinci bölümünde ise krizle ilgili literatür yer almaktadır. Üçüncü bölümde Kırgız bankacılık sektörünün finansal kriz etkisi sonucunda yaşadığı değişiklikler konsolide banka bilançosu üzerinde bir kaç oranların incelenmesiyle tespit edilmeye çalışılmıştır.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган :
Университет :
Багыты :
Иштин сыпаты :
Беттердин саны :
Бүтүрүү датасы :/...../2010
Илимий жетекчи :

ГЛОБАЛДУУ ФИНАНСЫЛЫК КРИЗИСТИН БАНК СЕКТОРУНА ТААСИРИ: КЫРГЫЗСТАН МИСАЛЫНДА

“Экономика билими, экономисттердин романтикалык чөйрөдө өзүнүн математикалык өнөрлөрүн көрсөткөн жана каталарды көңүлгө албаган шоу сахнасы”
Пол Кругман

Технологиялык прогресс жана финансылык либерализация натыйжасында өнүгүп жаткан рыноктор дүйнө экономикасына интеграциясын тездетти. Спекулятивдүү капиталдын эркин айланышы өлкөлөрдө кризис жаратып баштады. Финансылык либерализациядан алына турган укмуш пайда кыял болуп чыкты. Буну менен бирге, акыркы жылдары болгон кризистер бир өлкөнүн ичинде калбай, башка өлкөлөргө да таасирин тийгизип жайылып жатат. Кризистин алып келген чоң жоготуулары жана каршы күрөөшүдө жолуккан кыйынчылыктар бул окуяны терең изилдөөгө түрткү болгон.

Кризистин жаратылышын түшүнүү үчүн өткөн жылдары өнүгүп жаткан өлкөлөрдө болгон кризистерди изилдеш керек. Көпчүлүк моделдер Латин Америка, Чыгыш Азия, Россия жана Турция кризистеринин негизинде курулган. Бул моделдер кризисти алдын ала эскертүү системасынын жана ага каршы политикаларын иштеп чыгууга жардым берет. Бул моделдер кээ бир гана кризистердин себептерин түшүндүрө алат.

Бирок, айта кетүүчү нерсе, кризистер бир гана финансылык либерализация жана спекулятивдүү капиталдын айланышындан чыкпайт. Башкача айтканда, өйдөдө айтылган факторлорун, албетте, таасири бар. Бирок өлкөдө колдонулган туура эмес фискалдык политика, банк секторунун күчсүз болушу жана саясий талаш кризисти чакырууда.

2007 жылы Америкада ипотека базарында ортого чыккан жана глобалдуу көлөмгө жеткен кризис тиешелүү, бул кризис Улуу Депрессиядан бул жылдарга чейин эң терең кризис болуп саналууда. Бул кризистин аркасында финансылык ишканаларын пайда аркасындан чуркоосу, кредиттерди баалуу кагаздарга айландыруу, ачык-айкындуулуктун жок болушу, рейтинг ишканаларынын эффективдүү иштебестиги, көзөмөлдөө системасынын күчсүздүгү ж.б. факторлор жер алууда. Кризистин натыйжалары болуп финансылык инканалардын банкроттугу, финансылык системанын бузулушу, инфляция, ишсиздик, өнүгүүнүн азайышы жана дүйнө экономикалык темпинин басаңдашы саналат.

Кыргызстанга кризистин таасири ИДПнын начарлашы, экспорттун азайышы жана гастарбайтерлерден келген акчанын азайышы менен ортого чыкты. Өлкөнүн макроэкономикалык көрсөткүчтөрүнүн начарлашы кошуна Казакстан жана Орусия экономикаларынын кыйынчылык көргөндүгү үчүн болду. Эмнеге дегенде, Кыргызстан дүйнө экономикасы менен интеграциясы күчтүү эмес.

Өлкөнүн экономикасынын күчтүү жана стабилдүү болушу үчүн улуттук акча жана банка сектору да күчтүү болуш керек. Кыргызстанда банкандан башка финансылык ишканалардын жана биржалардын өнүкпөгөндүгү банка секторунун маанилүү ролго ээ болушун көргөзүп жатат. Буну менен бирге өлкөдө банклардын 50% капиталы чет өлкө жарандарына тиешелүү. Көбүнчө Казак инвесторлорунун капиталы чоң. Так ушул үчүн кризистин Кыргызстанга таасирин аныктоо өтө маанилүү.

Диссертациянын биринчи бөлүмүндө банканын каршылашкан рисктер жана банклардын анализинде колдонулган коэффициенттер түшүндүрүлгөн. Экинчи бөлүмдө кризис жөнүндөгү булак жер алууда. Үчүнчү бөлүмдө кыргыз банка соторунда кризис натыйжасында болгон өзгөрүүлөр банка балансынын жардамы менен чыгарылган коэффициенттер аркылуу анализдөө пландаштырылды.

АБСТРАКТ

ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛЬНОГО ФИНАНСОВОГО КРИЗИСА НА БАНКОВСКИЙ СЕКТОР: НА ПРИМЕРЕ КЫРГЫЗСТАНА

“Экономика, это сцена шоу в романтическом и стерилизованном мире, где экономисты показывают свои достижения в области математики и поэтому не замечают очевидного”

Пол Кругман

Вследствие технологического прогресса и финансовой либерализации в мире ускорилась глобализация развивающихся рынков. Обретение свободы международного капитала с спекулятивным характером привело к зарождению финансового кризиса. Огромные преимущества от либерализации оказались всего лишь домыслами. К тому же, кризисы, происходившие последние десятилетия цепной реакцией начали распространяться на другие страны. Из-за огромных потерь и затруднений в борьбе с кризисом, началось углубленное изучение природы и последствий кризисов.

Для полного понимания причин и следствий финансовых кризисов необходимо исследовать кризисы, вспыхнувший в развивающихся странах. Многие модели были построены на основе кризисов, которые произошли в странах Латинской Америки, Восточной Азии, России и Турции. Эти модели помогают разработать системы раннего предупреждения и антикризисную политику, с помощью которых можно будет избежать негативных последствий. Однако эти модели не являются панацеей и объясняют происхождение только определенных кризисов.

Однако обвинять только финансовую либерализацию и свободное передвижение капитала в зарождении кризиса является ошибочным мнением. То есть, естественно, вышеуказанные факторы провоцируют кризис, но неправильно выбранная и осуществляемая фискальная политика, слабое состояние банковского сектора и политические дразги так же играют роль в появлении кризиса.

Что касается, финансового кризиса в США, источником которого стали проблемы с невозвратом ипотечных кредитов, то его всевозрастающее негативное влияние на экономики стран мира, по мнению многих экономистов сравнимо с последствиями Великой Депрессией 30-х годов. Среди причин этого кризиса названы чрезмерная погоня финансовых организаций за прибылью, непомерная секьюритизация, непрозрачность финансовых отчетностей, необъективность рейтинговых агентств и слабое функционирование системы мониторинга и контроля над финансовыми учреждениями. А последствиями явилось банкротства и слияния финансовых организаций, высокая инфляция, повышающая безработица, понижение уровня производства и снижение темпов развития мировой экономики.

Влияние финансового кризиса в Кыргызстане проявилось в ухудшение макроэкономических показателей, сокращением экспорта и денежных поступлений от гастарбайтеров из России и Казахстана. Но эти изменения объясняются ухудшением

экономик соседнего Казахстана и России, то есть со странами, которыми Кыргызстан имеет экономическое сотрудничество. Потому что наша страна слабо интегрирована в мировую экономику.

Как известно развитие экономики страны зависит от стабильной национальной валюты и надежного финансового сектора. В Кыргызстане из-за неразвитости финансовой биржи, банки имеют главенствующее положение в финансовой системе страны. К тому же, около 50% капитала всего банковского сектора принадлежит иностранным инвесторам, а именно казахским инвесторам. Поэтому очень важно определить влияние финансового кризиса на банковский сектор страны.

Первая глава данной работы посвящена банковским рискам и коэффициентам, используемым при анализе финансового состояния банка. Вторая глава содержит теорию кризисов. Третья глава объясняет изменения в банковском секторе с помощью коэффициентов, вычисленные на основе консолидированного баланса банковского сектора.

ABSTRACT

THE IMPACT OF GLOBAL FINANCIAL CRISIS ON BANKING INDUSTRY: THE CASE OF KYRGYZSTAN

“The economy, is a show scene where economists try to show the achievements in mathematics area and consequently do not notice obvious”
Paul Krugman

Owing to technological progress and financial liberalisation in the world, globalisation of emerging markets was accelerated. Finding of freedom of speculative character of the international capital has led to origin of financial crisis. Huge advantages from liberalisation have appeared only conjectures. Besides, the crises, occurring last decades chain reaction have started to extend on other countries. Because of huge losses and difficulties in struggle against crisis, profound studying of the nature and consequences of crises has begun.

For full understanding of causes and effects of financial crises it is necessary to investigate the crises, flashed in developing countries. Many models have been constructed on the basis of crises which have occurred in the countries of Latin America, East Asia, Russia and Turkey. These models help to develop early warning systems and the anti-recessionary policy with which help it will be possible to avoid negative consequences. However these models are not panacea and explain an origin only certain crises.

However to accuse only financial liberalisation and free movement of the capital of crisis origin is erroneous opinion. That is, naturally, above-stated factors are provoked by crisis, but incorrectly chosen and carried out fiscal policy, weak conditions of bank sector and political squabbles as play a role in crisis occurrence.

As to, financial crisis in the USA problems with a non-return of hypothecary credits it increasing negative influence on economy of the countries of the world became which source, according to many economists comparable with consequences Great Depression of 30th years. Among the reasons of this crisis bias of rating agencies and weak functioning of system of monitoring and the control over financial institutions are named an excessive pursuit of the financial organisations of profit, unreasonable securitization, opacity financial statements. And consequences was bankruptcies and merges of the financial organisations, the high inflation, raising unemployment, fall of a level of production and decrease in rates of development of economic.

Influence of financial crisis in Kyrgyzstan was showed in deterioration of macroeconomic indicators, reduction of export and monetary receipts from guest workers from Russia and Kazakhstan. But these changes speak deterioration of economy of the next Kazakhstan and Russia, that is with the countries with which Kyrgyzstan has economic cooperation. Because our country is poorly integrated into economic.

As is known national economy development depends on stable national currency and reliable financial sector. In Kyrgyzstan because of backwardness of a financial stock exchange, predominating position in a country financial system has banks. Besides, about 50 % of the capital of all bank sector belongs to foreign investors, namely the Kazakh investors. Therefore it is very important to define influence of financial crisis on bank sector of the country.

Chapter 1 of the given work is devoted bank risks and the factors used at the analysis of a financial condition of bank. The second chapter contains the theory of crises. The third chapter explains changes in bank sector by means of the factors, calculated on the basis of the consolidated balance of bank sector.

Anahtar Sözcükler/Key Words

Finansal kriz teorileri, mortgage krizi, Kırgız bankacılık sektör.